

plass her som på mange andre medisinske bruksområder: En generasjon av genetikere har lært at det magiske tallet er tre og ikke signifikansnivået 5%. Dersom man gjennomfører en studie, og den såkalte LOD-skåren overstiger tre, har man noe å slå i bordet med.

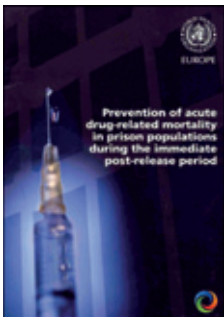
Den siste delen behandler assosiasjonsstudier. Den grunnleggende ideen for disse metodene er at genetiske varianter som er knyttet til sykdom, vil forekomme oftere blant syke enn friske. I forhold til første utgave er denne delen vesentlig utvidet. Det reflekterer en tendens som har vært tydelig det siste tiåret: Studier, basert på pasient-kontroll-materialer, har fått en stadig større betydning sammenliknet med familiebaserte studier.

Boken er meget godt egnet som *lærebok*. Her er øvelser med detaljerte svar, og man kan også kjøpe en utvidet variant, utarbeidet av Friedrich Pahlke. Den inneholder en nettbasert modul. Målgruppen er vid. Betydningen av genetik og det tilhørende behovet for kunnskap i statistikk og dataanalyse er ikke begrenset til biologi og medisin. Stoffet kan imidlertid være krevende som selvstudium for dem som ikke er fortrolig med formler og matematiske utledninger. Et særtrekk er at overskrifter er formulert som spørsmål. Leseren må noen ganger akseptere at det ikke finnes enkle, statistiske svar på vanskelige spørsmål av typen «How can gene-environment interaction be statistically tested?»

Thore Egeland

Institutt for kjemi, bioteknologi og matvitenskap
Universitetet for miljø- og biovitenskap
Ås

Viktig viten om overdosedødsfall



Verdens helseorganisasjon
Prevention of acute drug-related mortality in prison populations during the immediate post-release period
24 s, tab. København: WHO, 2010. Pris CHF 15
ISBN 978 92 890 4204-8

Målgruppen for dette heftet er så vel personer i ministeriene, ansvarlige for fengselsinnsattes helse under og etter løslatelse, som personer i arbeid innenfor rusfeltet og med rusavhengige. Det favner altså bredt og kunne med fordel ha vært skrevet som en bok, da man som leser sitter igjen med et ønske om en mer utdypende tekst.

Språket er tungt, fortettet og bærer et tydelig vitenskapelig preg. Det er en ulempe for den interesserte leseren, da man fort mister motet ved første gjennomlesning. Ved gjentatt lesning er det enklere å se den innebygde logikken og sammenhengen. Heftet kan leses som en idébank for å opprette sammenhengende helsetjenester for opiatavhengige, både under og etter soning i fengsel.

Inndelingen er tydelig med innledning, gjennomgang av vitenskapelige studier og praktiske anbefalinger. Temaene i innledningen tas på nytt opp i anbefalingene med mer rikholdig tekst. Dette skaper en god helhet. Anbefalingene er kunnskapsbaserte, og man legger hovedvekten på substitusjonsterapi for opiatavhengige. Med stor vitenskapelig tyngde gjennomgår man de fã, men solide, vitenskapelige studiene av dødelighet av overdoser og andre årsaker etter endt soning.

Bidragstyperne gir klare anbefalinger om tett samarbeid mellom primærhelsetjenesten, fengselsvesenet samt eksterne samarbeidspartnere, og de legger stor vekt på å lære opp opiatavhengige til å forebygge overdosedødsfall. Likeledes anbefaler de helhetlige

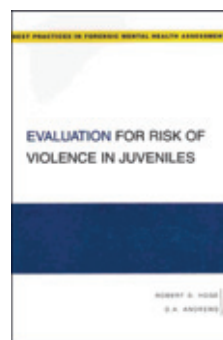
programmer som tar seg av opiatavhengiges fysiske, psykiske og sosiale behov under og etter endt soning. De presenterer en forbillig modell for helhetlig rusomsorg.

Heftet synes mest relevant for leger i fengselshelsetjenesten og rusomsorgen, men absolutt også for kommuneleger og fylkesleger som er interessert i rusmisbrukeres helse. Det setter en høy faglig standard for en utsatt og neglisjert gruppe. Den største ulempen er at heftet, som noen kanskje også vil si angående arbeid i rusfeltet, krever mer enn en god porsjon velvilje.

Andreas Wedervang-Resell

Psykiatrisk avdeling
Sykehuset Telemark
Skien

Avansert hjelp i et vanskelig område



Robert D. Hoge, D.A. Andrews
Evaluation for risk of violence in juveniles
172 s, tab, ill. Oxford: Oxford University Press,
2010. Pris GBP 23
ISBN 978-0-19-537041-6

Dette er bok nr. 19 i en serie som er viet temaet *About Best Practices in Forensic Mental Health Assessment*. Bak serien står tre redaktører, Kirk Heilbrun, Thomas Grisso og Alan M. Goldstein, alle kjente navn fra fagfeltet som består av både vurdering og håndtering av voldsrisiko. Bak utvelgelsen av forfattere for hver av de øvrige bøkene står «The American Academy of Forensic Psychology». Hver bok synes å kunne leses med selvstendig utbytte, der generelle trekk fra feltet også skal nevnes kortfattet.

Målgruppen er et relativt vidt felt av yrkesgrupper. Foruten psykologer, leger og øvrige helsearbeidere, gjelder det oftest juridiske profesjoner; domstoler og advokater. Forfatterne presiserer at bokens nivå er såkalt «best practice», dvs. det nivået man kan, og oftest mulig skal, strekke seg etter, men som ikke er «the minimally acceptable legally or ethically». Denne teksten holder seg stringent til generell voldsproblematikk i ungdomsalderen og berører verken en mer spesifikk voksenproblematikk eller seksualovergrep generelt. Begge forfatterne er professor emeriti i psykologi fra Canada.

Oppbygningen er ryddig med sju hovedkapitler, hvor forfatterne omtaler alt fra lovgivning, faglige utfordringer, undersøkelsesmetodikk, aktuelle tester og redskaper, til hvordan skrive erklæring med konklusjon. Mye av dette er preget av nordamerikanske lovregler og forhold, noe som klart begrenser den praktiske nytten i andre land, men det er ikke uinteressant. Selve det faglige psykologisk/psykiatriske innholdet er meget godt oppdatert, ikke minst på området sjekklister og hvordan bruke disse på en moden måte. Form og layout er veldig pedagogisk, med både tabeller og konklusjonsbokser, noe som må anses som et aktivum.

Boken vil være av interesse for både leger innen barne- og ungdomspsykiatrien og for voksenpsykiatere, som jo både behandler og eventuelt strafferettslig observerer ungdom.

Pål Hartvig

Kompetansesenter for sikkerhets-, fengsels- og rettspsykiatri
Oslo universitetssykehus, Ullevål